

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА
КАФЕДРА НАЦІОНАЛЬНОГО, МІЖНАРОДНОГО ПРАВА
ТА
ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

**МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ
ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Кваліфікаційна робота
На здобуття ступеня вищої освіти “бакалавр”

Виконала: студентка IV курсу 10-482
Спеціальності: 081 «Право»
Освітньо-професійної програми «Право»
Максимова Анастасія Євгеніївна

Керівник д.ю.н., проф. Стратонов В.М.

Рецензент Галуцько В.М.

Івано-Франківськ - 2026

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1.Теоретико-правові засади міжнародного співробітництва у сфері правоохоронної діяльності.....	6
1.1. Поняття та сутність міжнародного співробітництва у правоохоронній сфері.....	6
1.2. Принципи та правові основи міжнародної взаємодії правоохоронних органів.....	8
1.3. Основні форми та напрями міжнародного співробітництва правоохоронних органів.....	10
РОЗДІЛ 2. Сучасний стан та проблеми міжнародного співробітництва у сфері правоохоронної діяльності	13
2.1. Діяльність міжнародних правоохоронних організацій у системі забезпечення безпеки.....	13
2.2. Особливості міжнародного співробітництва правоохоронних органів України.....	15
2.3. Основні проблеми та виклики міжнародної правоохоронної взаємодії на сучасному етапі.....	17
2.4. Перспективи розвитку міжнародного співробітництва у сфері правоохоронної діяльності.....	1
8	
ВИСНОВКИ.....	2
2	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	25

Вступ

На сучасному етапі розвитку міжнародних відносин питання забезпечення безпеки набувають особливої актуальності. Сучасні глобалізаційні трансформації, стрімкий розвиток цифрових технологій та інформаційного середовища сприяють тому, що злочинність дедалі частіше виходить за межі національних кордонів і набуває транснаціонального характеру. За таких умов окрема держава не може самотійно забезпечити належний рівень протидії сучасним загрозам, що зумовлює необхідність розвитку міжнародного співробітництва правоохоронних органів.

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю вдосконалення механізмів міжнародної взаємодії правоохоронних органів як важливого інструменту забезпечення правопорядку, захисту прав і свобод людини та підтримання міжнародної безпеки. Особливої значущості це питання набуває в умовах посилення транснаціональної організованої злочинності, кіберзлочинності, терористичних загроз, а також воєнних конфліктів, які суттєво впливають на систему міжнародної безпеки.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Кваліфікаційну роботу виконано в контексті наукових досліджень відповідно до Стратегія розвитку Національної академії правових наук України на 2021-2025 рр. (затверджено Постановою загальних зборів НАПрН України від 26.03.21 р. № 12-21), тематики науково-дослідної роботи кафедри національного, міжнародного права та правоохоронної діяльності факультету бізнесу і права Херсонського державного

університету «Теоретичні та практичні проблеми розвитку окремих галузей права» (номер державної реєстрації – 0124U002381). Тему кваліфікаційної роботи затверджено Вченою радою Херсонського державного університету (наказ №185-Д від 27.03.2026 р.).

Метою дипломної роботи є комплексне дослідження теоретичних та практичних засад міжнародного співробітництва правоохоронних органів, визначення його основних форм, принципів і напрямів розвитку, а також аналіз проблем і перспектив удосконалення у сучасних умовах.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

- розкрити поняття та сутність міжнародного співробітництва у правоохоронній сфері;
- дослідити принципи та правові основи міжнародної взаємодії;
- проаналізувати основні форми та напрями співробітництва правоохоронних органів;
- охарактеризувати діяльність міжнародних правоохоронних організацій у системі забезпечення безпеки;
- визначити особливості міжнародного співробітництва правоохоронних органів України;
- виявити основні проблеми та виклики міжнародної правоохоронної взаємодії;
- окреслити перспективи розвитку міжнародного співробітництва у цій сфері.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі міжнародного співробітництва правоохоронних органів.

Предметом дослідження є теоретико-правові та організаційні засади міжнародної взаємодії правоохоронних органів, її форми, принципи та механізми реалізації.

Методи дослідження. У процесі написання роботи використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання, зокрема: аналіз і синтез, системно-структурний метод, порівняльно-правовий метод, формально-юридичний метод та метод узагальнення, що дозволило комплексно дослідити обрану тему.

Практичне значення роботи полягає у можливості використання її результатів для удосконалення механізмів міжнародного співробітництва правоохоронних органів, а також у навчальному процесі при вивченні дисциплін, пов'язаних із міжнародним правом, кримінальним процесом та правоохоронною діяльністю.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дослідження були представлені на Студентській науково-практичній конференції «Актуальні питання економіки та права: регіональний, міжнародний та глобалізаційний аспекти» (ХДУ, м. Івано-Франківськ, 03.04.2026 р.),

Структура роботи зумовлена метою та завданнями дослідження і складається зі вступу, двох розділів, підрозділів, висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У СФЕРІ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Поняття та сутність міжнародного співробітництва у правоохоронній сфері

В умовах глобалізаційних процесів світового співтовариства питання забезпечення безпеки характеризується підвищеною актуальністю. Це зумовлено процесами глобалізації та активного розвитку міжнародних зв'язків. Зростання транснаціональної злочинності зумовлюють необхідність об'єднання зусиль держав у боротьбі з правопорушеннями.

У науковій літературі, зокрема у працях В.М. Бандурки та О.М. Литвиненка [14],[17] міжнародне співробітництво розглядається як складова системи забезпечення національної безпеки, що передбачає узгоджену діяльність держав у сфері протидії транснаціональній злочинності. Відповідно із цим міжнародне співробітництво у сфері правоохоронної діяльності стає важливим інструментом забезпечення правопорядку як на національному, так і на міжнародному рівнях.

Співпраця держав у правоохоронній сфері необхідно розглядати як узгоджену діяльність держав та їх компетентних органів, яка спрямовується на: запобігання, виявлення, розслідування, припинення злочинів. Подібний підхід закріплений також у положеннях Конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності 2000 року, яка визначає необхідність координації зусиль держав у боротьбі зі злочинністю [6].

Відповідно до цього дана діяльність здійснюється на підставі норм міжнародного права, а також відповідного національного законодавства

такого співробітництва, насамперед є взаємодія між правоохоронними органами різних держав, яка реалізується через обмін інформацією, надання правової допомоги та проведення спільних заходів [18],[30]. Водночас ефективність такої взаємодії значною мірою залежить від рівня цифровізації правоохоронних систем та політичної довіри між державами, що в практиці часто виступає обмежувальним фактором.

У науковій літературі міждержавна взаємодія визначається як форма взаємодії держав у протидії злочинності, що передбачає здійснення уповноваженими органами певних процесуальних та організаційних дій за запитом іншої держави або в межах міжнародних договорів[30],[21]. Тобто, воно виступає не лише як політична чи дипломатична категорія, а як конкретний механізм практичної взаємодії.

Сутність міжнародного співробітництва розкривається через його ключові характеристики. Насамперед воно ґрунтується на спільності інтересів держав у забезпеченні стабільності та боротьбі зі злочинністю. До того ж, важливими складовими є координація діяльності правоохоронних органів, обмін інформацією та взаємодопомога під час кримінальних проваджень. Загалом така взаємодія дозволяє більш ефективно встановлювати обставини правопорушень і притягнути винних осіб до відповідальності[17],[31].

Щодо основних ознак даного механізму у правоохоронній сфері, значущою формою є його міждержавний характер, правова регламентованість, участь уповноважених органів, а також спрямованість на досягнення спільної мети — протидію злочинності. Особливе значення має принцип взаємності, який передбачає готовність держав надавати одна одній правову допомогу на паритетних засадах.

Метою міжнародного співробітництва перш всього є забезпечення ефективної боротьби зі злочинністю, підтримання міжнародної безпеки, захист прав і свобод людини, а також зміцнення правопорядку. У цьому випадку воно виступає важливою умовою функціонування сучасної системи міжнародної безпеки.

Варто зазначити, що суб'єктами міждержавної взаємодії у правоохоронній сфері є правоохоронні органи, а також міжнародні організації. Взаємодія між ними здійснюється як на двосторонньому, так і на багатосторонньому рівнях, що дозволяє забезпечити комплексний підхід до протидії злочинності.

Таким чином, міжнародне співробітництво у правоохоронній сфері є складною та багаторівневою системою взаємодії, яка охоплює широкий спектр правових, організаційних та практичних заходів. Його значення постійно зростає в умовах сучасних глобальних викликів, що робить його невід'ємною складовою ефективної правоохоронної діяльності.

1.2. Принципи та правові основи міжнародної взаємодії правоохоронних органів

Ключові положення міжнародного співробітництва у правоохоронній сфері сформовані на основі норм міжнародного публічного права та відображені у Статуті ООН, а також у ряді регіональних конвенцій Ради Європи.

На практиці реалізація цих принципів часто ускладнюється політичними конфліктами та відмінностями у правових системах держав, що впливає на оперативність взаємодії. Міжнародне співробітництво у сфері правоохоронної діяльності здійснюється на основі деяких принципів, які в свою чергу визначають характер та напрями взаємодії між державами.

Загальною та важливою умовою ефективного функціонування механізмів міжнародної правової допомоги та координації діяльності правоохоронних органів є дотримання та виконання цих принципів. Важливе значення має також принцип суверенної рівності держав [10], який визначає, що всі держави мають рівні права та обов'язки у міжнародних відносинах. Тобто зміст цього принципу полягає у тому, жодна держава не має права втручатися у внутрішні справи іншої та співробітництво здійснюється виключно на добровільних засадах. Одним із ключових принципів є принцип невтручання у внутрішні справи держав [10], який забезпечує баланс між міжнародною взаємодією та збереженням державного суверенітету.

У визначенні правоохоронної діяльності це відповідає тому, що будь-які процесуальні дії на території іншої держави можуть здійснюватися тільки за її згодою або ж в межах міжнародних договорів. До основних принципів також можна віднести, принцип взаємності, згідно з яким держави надають одна одній правову допомогу на паритетних умовах [6]. Цей принцип є важливим для забезпечення ефективної співпраці, оскільки гарантує рівність сторін у процесі взаємодії. Принцип дотримання прав і свобод людини є значимим у системі міжнародного співробітництва [1]. Під час здійснення правоохоронної діяльності держави зобов'язані забезпечувати захист основоположних прав людини відповідно до міжнародних стандартів.

Серед базових засад варто виділити принцип законності, цей принцип зазначає, що всі дії правоохоронних органів повинні здійснюватися відповідно до норм міжнародного та національного законодавства [32], [2]. Такі норми забезпечують правову визначеність та передбачуваність у процесі співробітництва.

Правові основи міжнародної взаємодії правоохоронних органів підпорядковуються системі міжнародно-правових актів та національного законодавства[2],[5],[4]. Кажучи про вміст та підпорядкування міжнародних джерел, то до них належать міжнародні договори, конвенції, угоди, а також акти міжнародних організацій. Важливу роль також мають багатосторонні конвенції, які насамперед спрямовані на боротьбу з окремими видами злочинності, наприклад тероризм, торгівля людьми чи кіберзлочинність [7], [8],[9].

На національному рівнях правове регулювання міжнародного співробітництва здійснюється відповідними нормативно-правовими актами, які в свою чергу визначають повноваження правоохоронних органів та порядок їх взаємодії з іноземними партнерами. В Україні до таких актів належать: Кримінальний процесуальний кодекс України, закони про правоохоронні органи, а також міжнародні договори, ратифіковані Верховною Радою України[2],[4].

Так як між правовими органами різних держав укладаються міжвідомчі угоди та меморандуми про співробітництво, вони відіграють неабияке значення. А саме вони дають конкретику щодо обміну інформацією, проведення спільних операцій та надання правової допомоги.

Загалом принципи та правові основи міжнародної взаємодії правоохоронних органів утворюють цілісну систему, яка забезпечує ефективність та законність співробітництва. Їх дотримання є обов'язковою передумовою успішної боротьби зі злочинністю в умовах сучасності.

1.3. Основні форми та напрями міжнародного співробітництва правоохоронних органів

Міжнародне співробітництво у сфері правоохоронної діяльності реалізується через низку організаційних та процесуальних форм взаємодії, що дозволяє державам ефективно протидіяти злочинності на міжнародному рівні. З огляду на складність сучасних загроз, така співпраця набуває системного та багаторівневого характеру.

Однією із основних форм є надання міжнародної правової допомоги у кримінальних справах. Ця форма включає виконання процесуальних дій за запитом іншої держави, зокрема допит свідків, проведення обшуків, вилучення доказів та передачу матеріалів кримінального провадження [7], [9]. Така взаємодія є важливою для забезпечення повноти та об'єктивності розслідування[29],[30].

Важливе місце займає екстрадиція (видача правопорушників), вона передбачає передачу особи однією державою іншій для притягнення до кримінальної відповідальності або виконання вироку суду. Питання екстрадиції регулюється Європейською конвенцією про видачу правопорушників 1957 року [8], яка визначає загальні стандарти процедури передачі осіб між державами. Дана процедура здійснюється на підставі міжнародних договорів та з урахуванням національного законодавства держав.

Додатковою формою є обмін оперативною та криміналістичною інформацією між правоохоронними органами[11],[24]. Такий обмін забезпечує своєчасне виявлення злочинних схем, встановлення місцезнаходження підозрюваних осіб та запобігання вчиненню нових правопорушень.

Значущою формою міжнародного співробітництва є проведення спільних операцій та створення спільних слідчих груп. Практика створення спільних слідчих груп (Joint Investigation Teams) демонструє

зростання ефективності розслідувань у справах, що мають транскордонний характер, особливо у сфері кіберзлочинності та торгівлі людьми. Така форма є особливо актуальною у випадках розслідування транснаціональних злочинів, коли діяльність злочинних груп охоплює території кількох держав. Спільні дії та зусилля дозволяють підвищити ефективність розслідування та скоротити час реагування на злочини.

Окремо слід виділити таку форму, як участь у діяльності міжнародних правоохоронних організацій. Через дані організації здійснюється координація діяльності держав, обмін інформацією, а також розробка спільних стратегій боротьби зі злочинністю [11],[12],[13].

Напрями міжнародного співробітництва правоохоронних органів, охоплюють різні сфери протидії злочинності. Одним із основних напрямів є боротьба з організованою злочинністю, яка має транснаціональний характер і становить серйозну загрозу для безпеки держави[21],[31].

Важливим напрямом є протидія тероризму, який передбачає об'єднання зусиль держав у запобіганні терористичним актам, виявленні та ліквідації терористичних організацій. У цьому напрямку значну роль відіграє обмін розвідувальною інформацією. Також актуальним є напрям боротьби з торгівлею людьми, незаконним обігом наркотиків, зброї та іншими видами транснаціональної злочинності. До того ж активно розвивається співробітництво у сфері протидії кіберзлочинності, яка набуває все більшого поширення у зв'язку з розвитком інформаційних технологій.

Міжнародне співробітництво здійснюється у сфері підготовки кадрів та підвищення кваліфікації працівників правоохоронних органів. Обмін досвідом, проведення спільних навчань і тренінгів сприяють підвищенню професійного рівня фахівців[14].

Отже, форми та напрями міжнародного співробітництва правоохоронних органів є різноманітними та взаємопов'язаними. Їх системне використання дозволяє забезпечити ефективну протидію сучасним викликам злочинності та зміцнення міжнародної безпеки.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У СФЕРІ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Діяльність міжнародних правоохоронних організацій у системі забезпечення безпеки

У наукових дослідженнях (зокрема у працях В.В. Тація) підкреслюється, що міжнародні правоохоронні організації є ключовим елементом глобальної системи безпеки[15].

У сучасних умовах зростання транснаціональної злочинності важливу роль відіграє діяльність міжнародних правоохоронних організацій, які відіграють важливу роль у забезпеченні глобальної безпеки. Ці організації сприяють координації дій держав, обміну інформацією та виробленню спільних підходів до боротьби зі злочинністю [11], [12], [13].

Інтерпол є однією з найбільш відомих міжнародних правоохоронних організацій. Діяльність цієї структури спрямована на забезпечення співробітництва між правоохоронними органами різних держав у боротьбі зі злочинністю. Діяльність Інтерполу базується на принципі політичної нейтральності, що дозволяє уникати втручання у внутрішні справи держав-учасниць [11],[24].

До основних функцій належать створення та підтримка локальних баз даних, координація міжнародного розшуку злочинців, а також сприяння обміну оперативною інформацією. Важливу роль у системі міжнародної безпеки займає Європол — агентство Європейського Союзу, що забезпечує підтримку держав-членів у боротьбі з організованою злочинністю, тероризмом та іншими серйозними правопорушеннями [12],[25].

Діяльність Європолу включає аналітичну роботу, координацію спільних операцій та надання експертної допомоги правоохоронним органам. Також вагомий внесок у забезпечення міжнародної безпеки здійснює ООН, у структурі якої функціонують спеціалізовані органи, що займаються протидією злочинності[13],[26].

Одним із пріоритетних напрямів відіграє Управління ООН з наркотиків і злочинності (UNODC), яке розробляє міжнародні стандарти, проводить дослідження та надає технічну допомогу державам [23].

Важливо підкреслити діяльність Євроуст, який забезпечує координацію розслідувань та судового переслідування у справах, що мають транскордонний характер [13]. Основною метою цієї організації є підвищення ефективності взаємодії між судовими та правоохоронними органами держав .

Діяльність міжнародних правоохоронних організацій охоплює широкий спектр напрямів, а саме : боротьба з організованою злочинністю, протидія тероризму, кіберзлочинності, незаконному обігу наркотиків, торгівлі людьми та іншим видам транснаціональних правопорушень. Значущим фактором їх діяльності є також підготовка кадрів, проведення навчань та підвищення кваліфікації працівників правоохоронних органів.

Значення міжнародних правоохоронних організацій полягає у тому, що вони створюють платформу для повноцінної взаємодії держав, сприяють швидкому обміну інформації та забезпечують координацію спільних дій. Це особливо важливо в умовах, коли злочинність стає дедалі більш організованою та технологічно розвиненою.

Отже, діяльність міжнародних правоохоронних організацій є невід’ємною складовою системи забезпечення міжнародної безпеки. Вони

виступають важливим інструментом у боротьбі зі злочинністю та сприяють зміцненню правопорядку на глобальному рівні.

2.2. Особливості міжнародного співробітництва правоохоронних органів України

Українські дослідники зазначають, що (наприклад, О.В. Кальмана), міжнародне співробітництво України у правоохоронній сфері є важливим інструментом інтеграції держави до європейського правового простору [16].

Особливого значення набуває міжнародне співробітництво України в умовах воєнного стану, оскільки воно забезпечує документування воєнних злочинів та формування доказової бази для міжнародних судових інституцій. Міжнародне співробітництво правоохоронних органів України становить основу державної політики у сфері забезпечення безпеки та правопорядку. В умовах сучасних викликів, пов'язаних із транснаціональною злочинністю, а також збройною агресією проти України, значення такої співпраці суттєво зростає.

Однією з ключових особливостей є його орієнтація на європейську інтеграцію. Оскільки Україна активно співпрацює з міжнародними структурами, такими як Інтерпол та Європол, що дозволяє забезпечувати обмін інформацією, участь у міжнародних операціях та координацію дій у боротьбі зі злочинністю [11], [12].

Доволі важливим напрямом є співробітництво з Євроюст, що сприяє ефективній взаємодії у сфері кримінального правосуддя, зокрема при розслідуванні злочинів, які мають транскордонний характер [13].

Участь України у діяльності цих організацій дозволяє налаштувати національну правоохоронну систему до європейських стандартів. Крім

того, характерною рисою є активне укладення міжнародних договорів та угод про правову допомогу. Україна є стороною численних двосторонніх та багатосторонніх договорів, які регулюють порядок екстрадиції, передачі кримінальних проваджень, а також виконання процесуальних дій на території інших держав.

Властивістю міжнародного співробітництва України є також його правове забезпечення на національному рівні. Важливу роль у цьому відіграють норми Кримінального процесуального кодексу України [2],[29], а також інші нормативно-правові акти, які визначають повноваження правоохоронних органів у сфері міжнародної взаємодії.

В умовах трансформації світової безпекової системи суттєвого значення набуває співробітництво України з міжнародними партнерами у сфері протидії воєнним злочинам. Унаслідок повномасштабної агресії, українські правоохоронні органи активно взаємодіють з міжнародними організаціями та іноземними державами для документування злочинів, збору доказів та притягнення винних осіб до відповідальності. Відіграє ключову роль напрям співпраці у сфері кібербезпеки, боротьби з організованою злочинністю, торгівлею людьми та незаконним обігом наркотиків. В даних сферах Україна бере участь у спільних операціях, обмінюється інформацією та впроваджує міжнародний досвід у діяльність національних правоохоронних органів. Слід зазначити, що міжнародне співробітництво сприяє підвищенню професійного рівня працівників правоохоронних органів України. Це реалізується шляхом участі у міжнародних тренінгах, навчальних програмах та обміну досвідом з іноземними колегами.

Відповідно, міжнародне співробітництво правоохоронних органів України має ряд специфічних особливостей, зумовлених як внутрішніми

потребами держави, так і зовнішніми викликами. Воно спрямоване на інтеграцію у міжнародну систему безпеки, підвищення ефективності боротьби зі злочинністю та зміцнення правопорядку в державі.

2.3. Основні проблеми та виклики міжнародної правоохоронної взаємодії на сучасному етапі

У контексті посилення транснаціональних загроз відбувається активний розвиток міжнародного співробітництва у сфері правоохоронної діяльності, на сучасному етапі існує низка проблем та викликів, які ускладнюють взаємодію між державами. Ці труднощі зумовлюються правовими, організаційними, політичними та технологічними чинниками. Зазначені проблеми мають системний характер і свідчать про недостатній рівень уніфікації міжнародного кримінального права.

До основних проблем належать відмінності у національних законодавствах різних держав[18],[21]. Розбіжність правових систем може ускладнювати процес надання міжнародної правової допомоги, проведення спільних розслідувань та екстрадиції правопорушників. Іноді це призводить до затягування процедур або навіть неможливості їх реалізації.

Актуальним питанням є також дотримання принципу суверенітету держав. З одного боку, міжнародне співробітництво передбачає тісну взаємодію, а з іншого — держави прагнуть зберігати контроль над внутрішніми процесами. Це може стримувати можливості правоохоронних органів у здійсненні оперативних заходів на території інших країн.

Недостатній рівень координації між правоохоронними органами різних держав є також важливою проблемою. Незважаючи на наявність

міжнародних організацій, таких як Інтерпол та Європол, іноді виникають труднощі в обміні інформацією, що може знижувати ефективність сумісних дій [11], [12] .

Окремою проблемою є мовні бар'єри та відмінності у правовій культурі. Це може ускладнювати комунікацію між представниками правоохоронних органів та призводити до непорозумінь у процесі співробітництва[32].

Значним викликом сучасності є стрімкий розвиток кіберзлочинності. Оскільки технологічний прогрес створює нові можливості для вчинення злочинів, які часто мають міжнародний характер [21],[23],[35]. При цьому правоохоронні органи не завжди встигають адаптувати свої методи роботи до нових умов, що ускладнює боротьбу з такими правопорушеннями.

Кіберзлочинність є найбільш динамічним видом злочинності, що випереджає темпи розвитку правового регулювання, створюючи правовий вакуум у сфері міжнародного реагування. До того ж, значний вплив на міжнародне співробітництво мають політичні фактори. Напруженість у міжнародних відносинах, конфлікти між державами або відсутність довіри можуть суттєво обмежувати можливості співпраці у правоохоронній сфері [10].

У випадку України додатковою проблемою є необхідність функціонування правоохоронної системи в умовах збройного конфлікту. Це створює додаткове навантаження на правоохоронні органи та потребує посилення міжнародної підтримки.

Таким чином, можна зробити висновок, що міжнародна правоохоронна взаємодія і стикається з рядом серйозних проблем і викликів, які потребують комплексного підходу до їх вирішення.

Подолання цих труднощів є важливою умовою підвищення ефективності боротьби зі злочинністю на міжнародному рівні.

2.4. Перспективи розвитку міжнародного співробітництва у сфері правоохоронної діяльності

У наукових прогнозах (зокрема, у працях міжнародних експертів ООН та Ради Європи) наголошується, що майбутнє правоохоронного співробітництва визначатиметься цифровізацією та автоматизацією процесів обміну інформацією. Водночас розвиток міжнародного співробітництва буде залежати від здатності держав до гармонізації національного законодавства та підвищення рівня кібербезпеки [28].

З урахуванням сучасних глобальних викликів міжнародних відносин питання ефективного співробітництва у сфері правоохоронної діяльності особливо актуальне. Це зумовлюється тим, що злочинність дедалі більше виходить за межі національних кордонів і набуває транснаціонального характеру. Сучасні злочинні угруповання активно використовують глобальні фінансові системи, цифрові технології, інтернет-ресурси та швидку мобільність, що значно ускладнює їх виявлення та притягнення до відповідальності в межах однієї держави. Згідно з цим міжнародне співробітництво правоохоронних органів є не просто важливим елементом, а необхідною умовою ефективної протидії сучасним загрозам.

У період трансформації міжнародної системи безпеки перспективою розвитку в цій сфері є поглиблення співпраці та інтеграції між державами. Насамперед це стосується розширення механізмів оперативного обміну інформацією між правоохоронними структурами різних країн [25].

В умовах сучасності швидкість отримання та передачі інформації відіграє важливу роль, оскільки затримка навіть на незначний проміжок часу може ускладнити розкриття злочину або дозволити злочинцям уникнути відповідальності. У зв'язку з цим перспективним є впровадження більш удосконалених цифрових платформ, захищених баз даних та автоматизованих систем взаємодії [23],[25].

Важливим напрямом розвитку також є гармонізація національного законодавства з міжнародними стандартами [18],[19]. Так як правові системи різних держав мають певні відмінності, це дає ускладнення процесу екстрадиції, наданню правової допомоги або проведенню спільних слідчих дій. Тому одним із перспективних завдань є уніфікація правових норм у сфері боротьби зі злочинністю, зокрема щодо кіберзлочинів, корупції, тероризму та організованої злочинності. Це дозволить зробити міжнародну взаємодію більш ефективною та швидкою.

Окрему увагу слід приділити розвитку співпраці у сфері цифрових технологій та кібербезпеки. У сучасному світі кіберзлочинність є однією з найбільш розповсюджених та небезпечних форм злочинної діяльності. Вона охоплює незаконний доступ до інформаційних систем, крадіжку персональних даних, фінансові шахрайства, атаки на критичну інфраструктуру держав. У зв'язку з цим достеменним є створення міжнародних центрів кібербезпеки, спільних слідчих груп та спеціалізованих підрозділів, які б діяли у режимі реального часу[23],[25].

Розвиток інституційного співробітництва між міжнародними організаціями та національними правоохоронними органами, є структурним компонентом.

Значну роль у цьому процесі відіграють деякі структури, а саме Інтерпол та Європол, які забезпечують координацію дій, підтримку

інформаційного обміну та сприяють проведенню міжнародних операцій [11],[12],[13]. У перспективі їх роль може ще більше посилюватися за рахунок розширення технічних можливостей, збільшення фінансування та поглиблення довіри між державами-учасниками.

Відіграє ключову роль напрям підготовки та підвищення кваліфікації працівників правоохоронних органів [14],[29]. У сучасних умовах недостатньо лише національної підготовки, оскільки працівники мають розуміти міжнародні стандарти, особливості іноземного законодавства та практику взаємодії з колегами з інших країн. Саме тому актуальним є розширення програм міжнародного стажування, проведення спільних тренінгів, семінарів та навчальних курсів. Це сприятиме формуванню єдиних підходів до розслідування злочинів та підвищенню професійного рівня кадрів.

Також прогресивним напрямком є посилення взаємодії у сфері протидії тероризму та фінансовим злочинам. Ці види злочинності часто мають міжнародний характер і потребують комплексного підходу, що включає в себе обмін розвідувальною інформацією, спільне планування операцій та координацію дій правоохоронних органів різних країн[6],[25].

Отже, перспективи розвитку міжнародного співробітництва у сфері правоохоронної діяльності охоплюють широкий спектр напрямів: від удосконалення правової бази та цифрових технологій до посилення інституційної взаємодії та підготовки кадрів. Усі ці процеси взаємопов'язані та спрямовані на формування більш ефективної системи протидії транснаціональній злочинності. У майбутньому саме комплексний підхід і тісна міжнародна координація стануть ключовими факторами забезпечення безпеки як окремих держав, так і міжнародної спільноти в цілому.

ВИСНОВКИ

У ході дослідження було встановлено, що міжнародне співробітництво у сфері правоохоронної діяльності є одним із ключових інструментів забезпечення міжнародної безпеки та ефективної протидії

транснаціональній злочинності. В умовах глобалізації та розвитку інформаційних технологій злочинна діяльність дедалі частіше виходить за межі окремих держав, що зумовлює необхідність об'єднання зусиль правоохоронних органів на міжнародному рівні.

З'ясовано, що міжнародне співробітництво у правоохоронній сфері являє собою систему узгоджених дій держав, міжнародних організацій та компетентних органів, спрямованих на запобігання, виявлення, припинення та розслідування злочинів. Правовою основою такої взаємодії виступають міжнародні договори, конвенції, акти міжнародних організацій, а також національне законодавство держав.

Дослідження принципів міжнародної правоохоронної взаємодії дозволило встановити, що найбільше значення мають принципи суверенної рівності держав, невтручання у внутрішні справи, взаємності, законності та дотримання прав і свобод людини. Саме їх дотримання забезпечує ефективність та легітимність міжнародного співробітництва.

Визначено, що основними формами міжнародного співробітництва є міжнародна правова допомога у кримінальних провадженнях, екстрадиція правопорушників, обмін оперативною інформацією, створення спільних слідчих груп, проведення міжнародних операцій та участь у діяльності міжнародних правоохоронних організацій.

У роботі проаналізовано діяльність провідних міжнародних правоохоронних організацій, зокрема Інтерполу, Європолу, Євроюсту та Управління ООН з наркотиків і злочинності. Встановлено, що їх діяльність сприяє координації міжнародних зусиль у боротьбі з організованою злочинністю, тероризмом, кіберзлочинністю, торгівлею людьми та іншими небезпечними видами правопорушень.

Особливу увагу приділено міжнародному співробітництву правоохоронних органів України. Визначено, що в сучасних умовах європейської інтеграції та збройної агресії проти України міжнародна взаємодія набуває стратегічного значення. Співробітництво з Інтерполом, Європолем, Євроюстом та іншими міжнародними структурами сприяє підвищенню ефективності діяльності українських правоохоронних органів, документуванню воєнних злочинів та притягненню винних осіб до відповідальності.

У результаті дослідження виявлено низку проблем міжнародної правоохоронної взаємодії, серед яких: відмінності у правових системах держав, складність процедур міжнародної правової допомоги, недостатній рівень координації між правоохоронними органами, мовні бар'єри, кіберзагрози та політичні фактори. Ці проблеми потребують подальшого вдосконалення міжнародно-правових механізмів співробітництва.

Обґрунтовано, що перспективними напрямками розвитку міжнародного співробітництва є цифровізація процесів обміну інформацією, розвиток міжнародних інформаційних систем, гармонізація національного законодавства із міжнародними стандартами, посилення боротьби з кіберзлочинністю, розширення діяльності спільних слідчих груп та підвищення професійної підготовки працівників правоохоронних органів.

Таким чином, міжнародне співробітництво у сфері правоохоронної діяльності виступає важливим чинником забезпечення правопорядку, захисту прав людини та підтримання міжнародної безпеки, а його подальший розвиток є необхідною умовою ефективної протидії сучасним викликам і загрозам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. [URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр) (дата звернення: 28.02.2026).
2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. [URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17) (дата звернення: 01.03.2026).
3. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. [URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14) (дата звернення: 03.03.2026).
4. Про міжнародні договори України : Закон України від 29.06.2004 № 1906-IV. [URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15) (дата звернення: 05.03.2026).
5. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. [URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19) (дата звернення: 07.03.2026).
6. Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності 2000 р. [URL: https://www.unodc.org](https://www.unodc.org) (дата звернення: 10.03.2026).
7. Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах, 1959 р. [URL: https://www.coe.int](https://www.coe.int) (дата звернення: 12.03.2026).
8. Європейська конвенція про видачу правопорушників, 1957 р. [URL: https://www.coe.int](https://www.coe.int) (дата звернення: 14.03.2026).
9. Статут Організації Об'єднаних Націй, 1945 р. [URL: https://www.un.org](https://www.un.org) (дата звернення: 16.03.2026).
10. Статут Міжнародної організації кримінальної поліції (Інтерпол). [URL: https://www.interpol.int](https://www.interpol.int) (дата звернення: 18.03.2026).

11. Регламент Європолу : установчі документи ЄС. [URL: https://www.europol.europa.eu](https://www.europol.europa.eu) (дата звернення: 20.03.2026).
12. Регламент Євроюсту. [URL: https://www.eurojust.europa.eu](https://www.eurojust.europa.eu) (дата звернення: 22.03.2026).
13. Бандурка О. М. Оперативно-розшукова діяльність : підручник. Харків : Право, 2002. 244с.
14. Тацій В. Я. Кримінальне право України. Загальна частина. Харків : Право, 2020. 584с.
15. Кальман О. В. Міжнародне співробітництво у сфері кримінальної юстиції : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2016. 278 с.
16. Литвиненко О. М. Міжнародна безпека та правоохоронна діяльність. Київ : КНТ, 2018. 256 с.
17. Лукашук І. І. Міжнародне право. Загальна частина. Київ : Атіка, 2025. 213 с.
19. Кузнєцова Н. С. Кримінальне право України : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2011. 393с.
20. Коваленко В. В. Міжнародне кримінальне право : підручник. Київ : Право, 2020. 512 с.
21. Шемшученко Ю. С. Юридична енциклопедія. Київ : Українська енциклопедія, 2001. 153 с.
22. UNODC. Annual Report 2023. Vienna, 2023. [URL: https://www.unodc.org](https://www.unodc.org) (дата звернення: 24.03.2026).
23. INTERPOL. Annual Report 2024. Lyon, 2024. [URL: https://www.interpol.int](https://www.interpol.int) (дата звернення: 25.03.2026).
24. EUROPOL. SOCTA 2023. The Hague, 2023. [URL: https://www.europol.europa.eu](https://www.europol.europa.eu) (дата звернення: 26.03.2026).

25. EUROJUST. Annual Report 2023. The Hague, 2023. [URL: https://www.eurojust.europa.eu](https://www.eurojust.europa.eu) (дата звернення: 27.03.2026).
26. Вереша Р. В. Кримінальне право : навч. посіб. Київ : Алерта, 2020. 490 с.
27. Грищук В. К. Теорія держави і права. Київ : КНТ, 2017. 320 с.
28. Капліна О. В. Кримінальний процес України. Харків : Право, 2019. 584 с.
29. Погорецький М. А. Міжнародне співробітництво у кримінальному провадженні. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 344 с.
30. Романюк Б. В. Протидія транснаціональній злочинності. Львів : ЛНУ, 2018. 370 с.
31. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : підручник. Харків : Консум, 2001. 656 с.